

Kinderopvang voor iedereen

Samen aan de slag

Module Toeleiders

Totale duur van de module: 2u

1. INHOUD

Onderzoek toont aan dat alle kinderen voordeel halen uit kwaliteitsvolle kinderopvang. Zeker voor kinderen in kwetsbare situaties zijn deze voordelen groot. Kinderopvang kan een rol spelen in het tegengaan van sociale uitsluiting en helpt kinderen een goede start in het leven bieden.

Maar hoe bereik je ouders die nood hebben aan opvang, maar de weg er naar toe niet vinden of nog sterk aarzelen? Hoe kun je contact leggen met hen? Een goede samenwerking met externe partners biedt hierop een antwoord.

Toegankelijke kinderopvang is kinderopvang genesteld in een netwerk van organisaties en diensten. Dankzij een sterke samenwerking wordt het aanbod aan dienstverlening groter. Daarnaast kan het samenwerken met partners ook inzichten verschaffen in de drempels die sommige gezinnen ervaren in hun zoektocht naar opvang. Het kan dus voorzieningen sterker maken om laagdrempeliger te zijn voor een divers publiek.

Aan de hand van deze module verken je samen welke mogelijke partners nuttig zijn om een goede samenwerking mee uit te bouwen en hoe je dit wil aanpakken?

2. DOELSTELLINGEN

- De deelnemers begrijpen waarom samenwerken met toeleiders belangrijk kan zijn voor de sociale functie van kinderopvang
- De deelnemers doen inspiratie op bij elkaar over hoe samenwerking met partners goed werkt
- De deelnemers kunnen gezamenlijk randvoorwaarden voor goede samenwerking formuleren, afgestemd op hun gemeente
- De deelnemers kunnen prioritaire en secundaire partners oplijsten om mee samen te werken
- De deelnemers kunnen concrete acties formuleren waar ze op willen inzetten om met deze prioritaire en secundaire partners stappen te ondernemen

3. OVERZICHT VERLOOP

Fase	Groepsverdeling	Activiteit	Materiaal
1 20 min	Plenair	Inleidend gesprek en brainstorm	<ul style="list-style-type: none">• Powerpoint dia 1-2• Flap en stiften
2 25 min	Individueel + plenair	Methodiek: toeleiders in kaart	<ul style="list-style-type: none">• Powerpoint dia 3-5• Gekleurde post-its• Flap en stiften
3 30 min	In groepjes	Opdracht: SWOT analyse	<ul style="list-style-type: none">• Powerpoint dia 6• Flap en stiften
PAUZE 5 min			
4 20 min	Plenair	Prioriteiten bepalen	<ul style="list-style-type: none">• Powerpoint dia 7• Flap en stiften
5 20 min	Plenair	Concrete acties	<ul style="list-style-type: none">• Powerpoint dia 8

4. UITWERKING

Fase 1
20 min
-
PPT
dia 1-2

Inleiding en brainstorm

- Geef de deelnemers mee wat er op de agenda staat. Vertel dat er één of meerdere vergaderingen gesproken zal worden over de sociale functie van kinderopvang en licht toe hoe dit in zijn werk gaat. (gebruik van verschillende modules en verloop)
- Geef aan wat in deze module aan bod komt

Brainstorm

Start de sessie met een brainstorm.

- Schrijf in het midden van een grote flap "samenwerken met toeleiders" en trek er een cirkel rond. Waaraan denken de deelnemers als ze deze woorden lezen?
Door met de groep te brainstormen over deze vraag, laat je motiverende factoren voor samenwerking vanuit de groep komen.
- Noteer de antwoorden die uit de groep komen op die flap
- Bundel de antwoorden die met elkaar verbonden zijn. Zo kom je tot enkele motiverende factoren waarom samenwerken met toeleiders belangrijk is. Je kan de antwoorden bundelen door antwoorden die samen horen met dezelfde kleuren te omcirkelen
Vb. blauw: organisaties binnen de gemeente
Vb. rood: factoren waarom samenwerken belangrijk is
Vb. groen: belangrijke aandachtspunten bij samenwerking
- Enzovoort.
- Om de brainstorm af te ronden, vat je de inhoud die de groep heeft gevonden samen

Tips

- Zorg ervoor dat iedereen het woord 'toeleiders' begrijpt. Je vindt inspiratie in het werkinstrument 'Samenwerken met toeleiders' (bijlage 1)
- Als je merkt dat het gesprek moeizaam op gang komt kun je één of meerdere van deze vragen gebruiken:
 - Welke toeleiders kennen we? Via welke organisaties komen ouders tot in de kinderopvang?
 - Waarom is samenwerken met toeleiders nuttig?
 - Wat bemoeilijkt de samenwerking met toeleiders?
 - Wat zijn voordelen aan dergelijke samenwerking?
 - Waaraan moeten we zeker denken bij een samenwerking?
- Het is belangrijk om geen waardeoordeel aan de antwoorden te koppelen. De groep kan vrij praten
- Is de groep te groot om dit plenair te doen, splits dan op in kleinere groepjes. Wijs per groepje een verslaggever aan die alles noteert. Bekijk in het kader van tijd of je nog een plenaire terugkoppeling doet van de bevindingen van alle groepjes

Fase 2
25 min
-
PPT
dia 3-5

Inleiding en brainstorm

Breng aan de hand van onderstaande methodiek in kaart hoe er momenteel al wordt samen gewerkt met toeleiders.

De leden van het lokaal netwerk krijgen elk een aantal post-its in 3 verschillende kleuren (bv. geel, groen, rood). Iedereen gaat rechtstaan en wandelt door de ruimte.

- De deelnemers gaan eerst op zoek naar mensen/organisaties met wie ze al samenwerken en kleven bv. een gele post-it op elkaars rug met de naam van hun eigen organisatie erop geschreven
- Komen ze onderweg mensen tegen met wie ze graag willen samenwerken kleven ze een groene post-it. Op deze post-it schrijven ze hun eigen naam
- Voorzie een flap waarop de deelnemers de rode post-it kunnen kleven indien ze willen samenwerken met organisaties die (nog) niet aanwezig zijn in het lokaal netwerk. Daarop kunnen ze de rode post-it kleven met de naam van de betreffende organisatie

Maak een tabel met 3 kolommen (zie vb in de PowerPoint). Als iedereen deze opdracht gedaan heeft, laat je elke deelnemer hierover vertellen. Schrijf de resultaten in de kolommen.

TIP: Is de groep te klein of te homogeen (niet veel verschillende partners aanwezig) vervang deze methodiek dan. Iedereen krijgt 2 kleuren post-its, in plaats van deze op elkaar te kleven, kleven ze post-its op 2 grote flappen: Organisaties met wie ze al samenwerken en organisaties met wie ze willen samenwerken.

Nieuwe samenwerkingen

- Ter voorbereiding maakte je zelf een lijst met mogelijke toeleiders (zie bijlage 1).
- Ga na of alle mogelijke toeleiders opgesomd werden in de groep. Zo nee, vraag aan de groep of zij nog aan andere toeleiders denken. Komt er niet veel respons, vul deze dan zelf aan met partners waar jij op voorhand al rond had nagedacht die belangrijk kunnen zijn.
 - Besteed ook zeker aandacht aan de samenwerking met het Lokaal Loket Kinderopvang en het Huis van het Kind of een netwerk kinderarmoede. Deze werken met tal van organisaties die belangrijk zijn voor kinderopvang.
 - Bestaan deze netwerken (nog) niet binnen de gemeente? Dan is het uitbouwen ervan zeker een aandachtspunt voor de toekomst!

Fase 3
30 min
-
PPT
dia 6

Opdracht

Maak in grote groep een SWOT-analyse van de huidige samenwerkingen (gele post-its): wat zijn sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen in samenwerking met toeleiders?

TIP: Is de groep te groot en/of heb je voldoende tijd?

- Verdeel de groep in 4 deelgroepjes (meer of minder groepjes kan ook, voorzie minimum 3 personen per groepje).
- Duid per groepje een verslaggever aan, die na de opdracht terug zal koppelen naar de grote groep.

Nadat elk groepje heeft uitgewisseld, verzamelen we de info. Noteer op een flap de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van elk apart groepje.

PAUZE
5 min

Fase 4
20 min
-
PPT
dia 7

Prioriteiten bepalen

Tot slot kan je de toeleiders opdelen in 2 groepen (van zowel de gele als groene post-its):

- toeleiders waar prioritair mee moet samengewerkt worden
- toeleiders die secundaire partner zijn

Bespreek in groep welke toeleiders prioritaire partners zijn.

Acties bepalen

Bespreek met de groep hoe jullie met de prioritaire organisaties een kennismaking en/of betere samenwerking kunnen opstarten. Bijvoorbeeld: organisaties kunnen uitgenodigd worden om zichzelf te komen voorstellen op het LOK, er kan een bezoekdag/opendeurdag kinderopvang voor toeleiders georganiseerd worden, afspraken met partners over toeleiding van ouders naar opvang, samenwerking met het OCMW uitbouwen ...

- Noteer de acties in de collectieve actiefiche (zie bijlage 3)
- Gebruik de 'Checklist voor goede afspraken tussen partners' om een samenwerking vorm te geven (zie bijlage 2)

5. WERKINSTRUMENTEN

- Powerpoint 'Toeleiders'
- Nota samenwerking met toeleiders (bijlage 1)
- Checklist voor goede afspraken tussen partners (bijlage 2)

6. MEER WETEN

- Meer info over de samenwerking met het OCMW:
 - OCMW - tarief : <http://www.vvsg.be/zorg-en-welzijn/kinderopvang/inkomenstarief/Documents/20170404Nota%20IVT%20website%20.pdf>
 - Brief om bij aanvraag OCMW-tarief mee te sturen naar het OCMW: <https://www.kindengezin.be/img/inkomenstarief-briefOCMW-ouders.pdf>
- Lokaal Overleg Kinderopvang:
 - Opdracht: <https://www.kindengezin.be/kinderopvang/lokaal/lokaal-overleg/>
 - Cahier Kinderopvang- Lokaal Overleg Kinderopvang: <http://www.vvsg.be/zorg-en-welzijn/kinderopvang/Paginas/Lokaal-Overleg-Kinderopvang.aspx>

- Info en filmmateriaal voor toeleiders:
 - Filmmateriaal: <https://www.kindengezin.be/kinderopvang/ouder/hoekiezen/>
 - Basisinfo voor toeleiders: <https://www.kindengezin.be/img/wegwijs-in-kinderopvang-basisinfo-toeleiders.pdf>
- Hoe kun je met bovenstaand materiaal aan de slag?
 - Gebruik het bij een gesprek met een (anderstalige) ouder om jullie communicatie te ondersteunen. De filmpjes zijn ook in het Frans en Engels vertaald.
 - Voor toeleiders naar kinderopvang, zoals het OCMW, werd een basisinfo 'Wegwijs in de kinderopvang' gemaakt. Hierin staat beknopt uitgelegd hoe kinderopvang georganiseerd wordt zodat bij een doorverwijzing al wat basisinfo aan ouders kan worden meegegeven.
 - Deel deze info met collega's en binnen in jouw lokaal netwerk! Spoor verschillende partners en toeleiders naar kinderopvang aan om dit filmmateriaal te gebruiken wanneer ze een ouder doorverwijzen naar de kinderopvang. Denk aan volgende organisaties:
 - » OCMW
 - » Inburgering
 - » CAW
 - » Inloopteams
 - » VDAB
 - » ...

Bijlage 1

Samenwerking met externe personen of organisaties i.f.v. een toegankelijke kinderopvang

Nota VVSG voor kinderopvangvoorzieningen: juli 2017

1. Toegankelijke kinderopvang

Zowel voor baby's en peuters, als voor schoolgaande kinderen bedraagt het gebruik van kinderopvang door kansarme gezinnen maar één derde van het gebruik door kansrijke gezinnen¹². Onderzoek toont aan dat alle kinderen voordeel halen uit kwaliteitsvolle kinderopvang en dat zeker voor kinderen in kwetsbare situaties deze voordelen groot zijn. Kinderopvang kan op deze manier een rol spelen in het tegengaan van sociale uitsluiting en kan kinderen een goede start in het leven bieden.

Kinderopvang moet betaalbaar zijn voor alle gezinnen. Het wegwerken van financiële drempels alleen is echter niet voldoende om ouders te overtuigen de stap naar opvang te zetten. Ouders in armoede zijn bang om te falen als ouder, om misbegrepen te worden of zelfs om hun kind te verliezen. Gevoelens van onzekerheid en wantrouwen spelen sterk mee in de overweging om kinderopvang al dan niet te gebruiken. Bovendien hebben ouders met een migratieachtergrond vaak niet de gewoonte om hun kinderen naar de opvang te sturen. Dit omdat ze zich schuldig voelen om de opvoeding van hun kind aan iemand anders over te laten.

Hoe kun je dan toch ouders bereiken die misschien wel nood hebben aan opvang, maar de weg er naar toe niet kennen of nog sterk aarzelen? Hoe kun je contact leggen met deze ouders? Een goede samenwerking met externe partners zou hierop een antwoord kunnen bieden. Met deze nota verkennen we hoe een goede samenwerking met deze partners eruit kan zien. Verder geven we een opsomming van mogelijke partners die een rol kunnen spelen in het toeleiden van ouders naar jouw kinderopvangvoorziening.

Voor Trap 2 voorzieningen in de sector baby's en peuters kan deze nota ook helpen om de 20% voorrangsgroepen te behalen.

Toeleiders zijn sociale netwerken en dienstverleningen in het werkingsgebied die de doelgroepen kennen en rechtstreeks met hen samenwerken. Zij ondersteunen kansengroepen, geven hen een platform en/of verenigen ze.

1 Vande Gaer, E. Het gebruik van opvang voor kinderen jonger dan 3 jaar in het Vlaamse Gewest, Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, 2013

2 Lenaers S., Buitenschoolse kinderopvang en vrijetijdsbesteding in Vlaanderen. Gebruik en deelname, evaluatie, behoeften en attitudes, Universiteit Hasselt, SEIN, 2013

Verschillende (laagdrempelige) organisaties uit de regio of gemeente werken sterk samen met of voor gezinnen in kwetsbare situaties. Toeleiders kunnen ouders wegwijs maken in de opvangvoorzieningen, kunnen contact leggen met de kinderopvang, informatie geven, gericht doorverwijzen, , ... Deze toeleiders fungeren vaak als vertrouwenspersoon. De drempel om de kinderopvang binnen te stappen, kan dus vaak verlaagd worden wanneer een vertrouwenspersoon samen met de ouder op intakegesprek komt.

Belangrijk is dat de keuze om al dan niet gebruik te maken van kinderopvang steeds bij de ouders zelf ligt. Een toeleiding naar kinderopvang of samenwerking met een externe partner moet de laagdrempeligheid van de kinderopvangvoorziening ten goede komen. Dit betekent onder andere dat ouders makkelijker de weg vinden naar kinderopvang en zich daar ook goed voelen. Het betekent niet dat ouders in kwetsbare situaties zich voortaan verplicht moeten voelen om hun kind naar de opvang te brengen. Ouders blijven steeds de eerste opvoeders van hun kind en moeten ook zo erkend worden: het vrijwillig karakter van kinderopvang is daarbij cruciaal.

Toeleiders kunnen er voor zorgen dat ouders in kwetsbare situaties de weg naar je voorziening beter vinden. Belangrijk is echter om jouw volledige werking kritisch onder de loep te nemen i.f.v. toegankelijkheid voor alle gezinnen. Er kunnen zich drempels voordoen in het opvangaanbod, het opnamebeleid, de bereikbaarheid, de opvangprijs, in het zich al dan niet welkom voelen, in contacten met derden, enz. Benieuwd op welke manier je kan werken aan een toegankelijke kinderopvang met zo weinig mogelijk drempels? De samenwerking met andere organisaties of voorzieningen in je buurt is maar één werkpunt in het drempelverlagend werken. Voor meer info verwijzen we graag naar de 'Drempellijst' (Ecce Ama) die je kan terugvinden op onze website.

Niet enkel de gezinnen, maar ook de voorzieningen zelf hebben baat bij een vlotte samenwerking met toeleiders omwille van volgende redenen:

- er bestaat de mogelijkheid om samen uit te wisselen en elkaars werking/doelgroep beter te leren kennen.
- er is feedback mogelijk op de werking in functie van toegankelijkheid voor alle doelgroepen.

2. Contact leggen met toeleiders

Alvorens externe organisaties ouders kunnen informeren, begeleiden en toeleiden naar kinderopvang, moeten deze organisaties natuurlijk zelf beschikken over jouw contactgegevens en jouw werking voldoende kennen. Vandaar dat het aangeraden is om deze organisaties actief te informeren over je werking en opvangaanbod.

Als verantwoordelijke is het belangrijk om een goed evenwicht te vinden tussen enerzijds je netwerk uitbouwen en ervoor zorgen dat toeleiders voldoende geïnformeerd zijn over het (voor Baby's en peuters) nieuwe voorrangbeleid en anderzijds te streven naar een minimale tijdsinvestering.

Belangrijk om te onthouden is dat contacten met partners altijd beter verlopen wanneer de mensen je ook effectief eens gezien hebben. Een persoonlijke aanpak zal op langere termijn een lagere tijdsinvestering vragen en effectiever zijn in het bereiken van kwetsbare groepen. Onderaan hebben we enkele kanalen opgesomd via dewelke je de informatie over jouw voorrangbeleid kan verspreiden.

Kanaal	Voordelen	Nadelen
Standaardbrief opstellen en versturen naar de toeleiders	Tijdbesparend	Onpersoonlijk Resultaten moeilijk meetbaar
Implementatie van het (nieuwe) beleid in bestaande/ nieuwe folder	Correcte informatie voor de ouders, toeleiders, onthaalouders en andere	Meer kosten
Persoonlijke afgifte van de folder bij de toeleiders.	Een persoonlijk benadering is vaak efficiënt en op termijn tijdsbesparend	Initieel grotere tijdsinvestering
Versturen van de nieuwe folder	Meer tijdbesparend	Wanneer je de folder, samen met een begeleidende brief, verstuurt, bestaat de kans dat de boodschap onvoldoende overkomt.
Artikel regionale krant, Facebook, stedelijk krantje: activiteiten die in de opvang gedaan worden in het lokale nieuws brengen	Bereik van veel mensen buurtgericht, positieve beeldvorming van kinderopvang	Resultaten moeilijk meetbaar

Kanaal	Voordelen	Nadelen
Informerend e-mailbericht naar het werkveld/mogelijke toeleiders	Tijdbesparend	Onpersoonlijk
Persoonlijke toelichting geven bij de organisaties	Persoonlijke aanpak, goed geïnformeerde toeleiders, gerichte communicatie	Tijdsinvestering op korte termijn
Mogelijke toeleiders uitnodigen op een opendeurdag	Persoonlijke aanpak Tijdbesparend op korte en lange termijn, efficiënt, goed geïnformeerde toeleiders	
Samenwerking LOK en Lokaal Loket (opstellen folder, website, opendeurdag, enz.)	Gezamenlijk engagement van sector kinderopvang, positieve beeldvorming, efficiënt	
Samenwerking met LOK en Lokaal Loket: een aantal plaatsen vrij houden voor voorrangsgroepen/kwetsbare groepen. Bij een vrije plaats zelf actief contact opnemen met collega's van andere voorzieningen en toeleiders. Hebben zij mensen die op KO een beroep willen doen? Mensen op een wachtlijst?	Effectief en proactief beleid Voorwaarde is een goede samenwerking met partners	
Netwerkmomenten organiseren, toeleiders blijvend uitnodigen op activiteiten van de kinderopvang	Netwerk onderhouden	

3. De samenwerking evalueren en bijsturen

Om het effect van het samenwerken met toeleiders na te gaan, schetsen we hieronder een voorstel van hoe je dit kan doen. Ook voorzieningen voor schoolgaande kinderen die niet moeten voldoen aan de 20% voorrangsgroepen kunnen zich hierdoor laten inspireren. Bekijk of er na een bepaalde periode meer mensen uit kwetsbare groepen in jouw opvang aanwezig zijn en of je verschillende groepen ouders uit jouw buurt bereikt?

Kind en Gezin beschikt over [rapporten op het niveau van de gemeente](#) waarin je kan zien welke diversiteit van groepen aanwezig zijn in jouw gemeente. Deze kunnen een richtlijn geven in welke mate jouw kinderopvang deze diversiteit ook weerspiegelt.

Ook via de website [Lokale statistieken](#) vind je verschillende cijfergegevens over jouw gemeente terug (bevolkingscijfers, cijfers m.b.t (kinder-)armoede).

- STAP 1: Noteer tijdens het kennismakingsgesprek met de ouders op het intakeformulier door wie de ouder is doorverwezen. Bij de definitieve inschrijving registreer je de doorverwijzer of toeleider.
- STAP 2: Wanneer je als Trap 2 voorziening 20% van de voorrangsgroepen behaald hebt, ga dan na of de samenwerking met de externe organisaties hiertoe heeft bijgedragen. Hoeveel % van mijn voorrangsgroepen bereik ik via toeleiders? Is dit een aanzienlijk deel of kan dit % nog verhoogd worden? Analyseer en concludeer of de contacten al dan niet moeten worden opgefrist. Misschien kan je de toeleiders bedanken en inlichten over de goede samenwerking?
- STAP 3: Wanneer je als Trap 2 voorziening geen 20 % van de voorrangsgroepen behaald hebt, bekijk dan de resultaten van de toeleiders. Probeer na te gaan of de organisaties die je aangesproken hebt, al dan niet naar jouw voorziening hebben doorverwezen. Het is mogelijk dat organisaties wel gericht hebben doorverwezen, maar dat gezinnen toch de weg niet hebben gevonden?
- STAP 4: Wanneer de contacten met de externe organisaties geen bijkomende doorverwijzingen hebben opgeleverd, denk dan na over de mogelijke oorzaken hiervan:
 - De oorzaken kunnen binnen je eigen plaatsingsbeleid aanwezig zijn. Welke drempels zijn er binnen jouw voorziening aanwezig naar toegankelijkheid van je opvang voor alle gezinnen? Voor meer info verwijzen we graag naar de 'Drempellijst' (Ecce Ama) die je kan terugvinden op onze website.
 - Misschien heb je de toeleiders onvoldoende bereikt? Misschien moet je andere kanalen gebruiken of andere mensen binnen de organisatie aanspreken?

4. Overzicht mogelijke toeleiders

Dit is geen limitatieve lijst en is louter bedoeld ter inspiratie. Lokaal kunnen er nog organisaties interessant zijn om mee samen te werken.

Een handige website om welzijnsvoorzieningen op te zoeken is: www.desocialekaart.be

Organisatie	Werking	Meer info	Tips
Consultatiebureau K&G	Ouders met hun kinderen jonger dan 3 jaar, kunnen hier terecht voor een preventief onderzoek. Veel ouders hebben op het moment dat ze op het consultatiebureau terecht komen reeds een opvangplaats. Ouders in kwetsbare situaties starten deze zoektocht vaak pas later. Het kan ook zijn dat er pas later een opvangbehoefte ontstaat. Vaak worden hier ook extra zorgbehoeften vastgesteld.	http://www.kindengezin.be/contact-en-hulp/adressen/	De consultatiebureaus bereiken heel veel ouders en zijn dus de uitgelezen partner om mee samen te werken!
Dokterspraktijk	Goed dat een dokter de weg naar de kinderopvang kent om bijvoorbeeld urgente opvang tijdens een ziekenhuisopname te zoeken. Vaak worden extra zorgbehoeften ook voor het eerst bij de dokter vastgesteld.		Vraag om een folder in de wachtruimte achter te laten. Misschien is er ook een huisartsenkring in jouw buurt?

Wijkgezondheidscentra	<p>Een multidisciplinair centrum (huisarts, verpleegkundige, maatschappelijk werker, tandarts, enz.) dat een buurtgerichte werking heeft, zet in op gezondheidspromotie en toegankelijkheid.</p>	http://www.vwgc.be/index.php	<p>Neem contact op met de maatschappelijk werker van het centrum.</p>
Sociale dienst (ziekenhuis)	<p>Spitst zich tijdens een ziekenhuisverblijf toe op het bespreken van de huidige sociale (thuis)situatie met patiënt en/of familie.</p>		
Revalidatiecentrum		<p>Zoeken kan via www.desocialekaart.be</p>	<p>Kinderen met extra zorgbehoeften kunnen van hieruit naar jouw opvang worden doorverwezen</p>
Scholen en CLB	<p>Scholen en Centra voor leerlingbegeleiding (CLB) kunnen sterke partners zijn voor kinderen met extra zorgbehoeften of kinderen in kwetsbare situaties.</p>		
Vlaams agentschap voor personen met een handicap (VAPH)	<p>Dit agentschap erkent en subsidieert voorzieningen die de participatie, integratie en gelijkheid van kansen van personen met een handicap bevorderen. Op hun website vind je rechtstreeks toegankelijke diensten die in de kinderopvang advies en ondersteuning kunnen bieden bij het omgaan met kinderen met een extra zorgbehoefte.</p>	<p>http://www.vaph.be/vlafo/view/nl/7725337-Rechtstreeks+toegankelijke+hulp+(RTH).html</p> <p>Scroll op de pagina door naar 'Outreach'. Onder 'adressenlijst' vind je alle erkende voorzieningen.</p>	

<p>Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW)</p>	<p>Hier kan je terecht met elke vraag over welzijn: relaties, persoonlijke problemen, financiële of materiële problemen en vragen naar aanleiding van een misdrijf. Dit is een eerstelijnsdienst.</p>	<p>http://www.caw.be/</p>	<p>Neem contact op met de coördinator van het CAW om het beleid van de opvang persoonlijk voor te stellen. Je kan ook steeds de vraag stellen om in de wachtkamer enkele folders achter te laten.</p>
<p>Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (CGG)</p>	<p>Hier kan je terecht met uiteenlopende problemen van psychische, relationele of psychosomatische aard. Dit is een tweedelijnsdienst.</p>	<p>http://www.geestelijkgezondvlaanderen.be/centrum-geestelijke-gezondheidszorg-cgg</p>	<p>Neem contact op met de maatschappelijk werker van het CGG</p>
<p>Vereniging waar armen het woord nemen</p>	<p>Er zijn 59 erkende verenigingen die tot doel hebben armoede en uitsluiting te bannen. Mensen in armoede nemen zelf het woord en ondernemen acties.</p>	<p>http://www.netwerk-tegenarmoede.be/onze-verenigingen</p>	<p>Organiseer een info-avond samen met de lokale vereniging over de werking van de opvang.</p> <p>Neem actief contact op met de lokale vereniging wanneer er plaats vrij komt in jouw opvang.</p>
<p>Pleegzorg</p>	<p>Kinderen worden door omstandigheden opgevangen in een ander gezin.</p>	<p>http://www.pleegzorgvlaanderen.be/</p>	<p>Neem actief contact op met pleegzorg wanneer er plaats vrijkomt in jouw opvang.</p>
<p>Centrum Inclusieve kinderopvang</p>	<p>Sommige kinderen hebben door medische of psychosociale problemen meer zorgen nodig. Inclusieve kinderopvang is de opvang van kinderen met en zonder een specifieke zorgbehoefte, samen.</p>	<p>http://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/inclusieve-opvang/</p>	<p>Neem actief contact op met het Centrum Inclusieve kinderopvang in jouw buurt wanneer er plaats vrijkomt in jouw opvang.</p> <p>Misschien zijn er lokaal nog meer organisaties die activiteiten voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte organiseren?</p>

OCMW	Financiële hulp, professionele inschakeling, thuiszorg, schuldbemiddeling, juridische bijstand, hulp in natura (vb. maaltijden of kleding). Het OCMW is verantwoordelijk voor het toekennen van het individueel verminderd tarief in de kinderopvang (meer info)		Probeer iemand met een coördinerende functie binnen het OCMW, zoals bijvoorbeeld het hoofd van de sociale dienst, aan te spreken.
Centra voor volwassenen onderwijs (CVO)	Deze CVO's stellen cursisten in staat om een erkend diploma, getuigschrift of certificaat te behalen.	http://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/lijst.aspx?hs=cvo	
Centra voor basiseducatie	Deze centra bieden cursussen aan op vlak van basisvaardigheden: taal, rekenen, computer of algemene vorming.	http://www.basiseducatie.be/	
Onthaalbureau inburgering	Deze bureaus ondersteunen nieuwkomers in hun integratie via een inburgeringstraject.	http://www.inburgering.be/node/5	
Huizen van het Nederlands	Zij organiseren zelf geen cursussen, maar beschikken wel over een volledig overzicht van alle cursussen Nederlands tweede taal (NT2) die worden georganiseerd.	http://www.huizen-vanhetnederlands.be/	De consulenten werken enkel op afspraak en zijn telefonisch of per e-mail te bereiken.

De werkwinkel	Een werkwinkel is een initiatief van de Vlaamse overheid en vormt het centrale loket voor werk en opleiding. Verschillende diensten voor werkzoekenden en werkgevers worden in de werkwinkel gegroepeerd en dichterbij de burger gebracht	http://www.werkwinkel.be/content/_master/site/?id=4	Probeer een gesprek te hebben met de coördinator van de werkwinkel. Dring er zeker op aan dat alle partners die actief zijn in de lokale werkwinkel je informatie krijgen.
VDAB	Arbeidsbemiddeling, training en opleiding en loopbaanbegeleiding. VDAB staat ten dienste van werkzoekenden, werknemers en werkgevers. Meestal zijn de VDAB-consulenten ingebed in de lokale werkwinkel.	https://www.vdab.be/contact	Bekijk of er in jouw buurt ook een oriëntatiecentrum, jobclub of competentiecentrum aanwezig is.
Sociale economie	Sociale economie bestaat uit verschillende bedrijven en initiatieven die in hun doelstellingen de realisatie van bepaalde maatschappelijke meerwaarden vooropstellen. Voorbeelden zijn: beschutte werkplaatsen, sociale werkplaatsen, arbeidszorg, lokale diensteneconomie, enz.	http://www.socialeconomie.be/	
Buurthuizen	Hier worden laagdrempelige ontmoetingsmomenten georganiseerd voor en door buurtbewoners, activiteiten en evenementen, enz.		

5. Aantoonbaarheid voor inspectie

Wanneer je acties onderneemt om de toegankelijkheid van jouw opvang voor alle gezinnen te bevorderen, probeer deze dan bij te houden in een map.

TIPS: Noteer data van acties in de kwaliteitsagenda, bewaar e-mails, kopieer brieven die je verspreidt, verzamel de verslagen van de overlegmomenten, noteer wie de toeleiders zijn, enz.,

Bijlage 2

Leidraad voor goede afspraken tussen toeleider en partner/kinderopvang/LOK/...

*Gebruik deze leidraad bij het maken van afspraken tussen partners, toeleiders, betrokkenen,...
Het doel hiervan is het bevorderen van een vlotte samenwerking onderling.*

Is er beslist om een samenwerking op te zetten of uit te bouwen met een toeleider of partner?
Dan is het belangrijk hierover concrete afspraken te maken en taken af te stemmen.

Deze vragen kunnen helpen om de samenwerking en taakverdeling concreet te maken:

1. Wat is het profiel van de cliënt/ouder/.. die de partner over de vloer krijgt?
2. Met welke vraag/vragen krijgt de partner te maken?
3. Wat is de ideale oplossing of het meest relevante antwoord op deze vraag/vragen?
4. Welke stappen moeten we ondernemen om tot deze oplossing te komen?
5. Wie kan hiervoor gecontacteerd worden?
6. Naar wie kan er doorverwezen worden? Hoe gebeurt de doorverwijzing (neemt de toeleider bvb. zelf contact op om een afspraak te maken, gaat de toeleider mee naar de afspraak,...)?
7. Welke informatie moet worden meegegeven?
8. Is er materiaal (vb. infobrochure) voorhanden en hoe kunnen we deze gebruiken?
9. Zijn er nog andere relevante partners die kunnen helpen in deze samenwerking?
10. Hoe gebeurt de opvolging van de vraag/vragen?

Aan de hand van de antwoorden op deze vragen kan je een concrete taakverdeling opstellen.
Hieronder geven een concreet voorbeeld van hoe de samenwerking tussen OCMW en kinderopvang vormgegeven kan worden.

VOORBEELD: Vraag rond kinderopvang komt binnen bij de kinderopvang of het lokaal loket kinderopvang

Wie kan ik binnen de organisatie contacteren voor meer info?

Bij wijziging van de contactpersoon of van contactgegevens brengen medewerkers elkaar op de hoogte.

	Kinderopvang	OCMW	Lokaal loket kinderopvang
Naam			
Mail			
Telefoon			
Adres			
Vervanger bij afwezigheid			

Taakverdeling en afspraken

Taak	Kinderopvang	OCMW	Andere (bv. lokaal loket kinderopvang)	Hoe?	Binnen welke termijn?
Informereren over aanbod kinderopvang in de buurt	x		x		Indien mogelijk meteen Indien niet meteen mogelijk: afspraak maken met de ouder.
Informereren over wat kinderopvang inhoudt	x		x		Indien mogelijk meteen Indien niet meteen mogelijk: afspraak maken met de ouder.
Informereren over inkomens-tarief, individueel verminderd tarief OCMW-tarief	x		x		Indien mogelijk meteen Indien niet meteen mogelijk: afspraak maken met de ouder.

Taak	Kinderopvang	OCMW	Andere (bv. lokaal loket kinderopvang)	Hoe?	Binnen welke termijn?
Ondersteuning bij het aanmaken van het attest inkomenstarief			x	Via stappen van de 4-trapsracket: zie Brochure Kind en Gezin 'inkomenstarief voor de opvang'	Indien mogelijk meteen Indien niet meteen mogelijk: afspraak maken met de ouder.
Aanmaken van het attest inkomenstarief voor ouders die dat zelf niet kunnen			x	Via stappen van de 4-trapsracket: zie Brochure Kind en Gezin 'inkomenstarief voor de opvang'	Indien mogelijk meteen Indien niet meteen mogelijk: afspraak maken met de ouder.
Nood aan (diepgaandere informatie over) OCMW-tarief	x	x	x	<p>KO of LLK verwijzen door naar OCMW. Er zijn 3 opties, afhankelijk van de situatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geef contactgegevens en begeleidende brief van Kind en Gezin mee met ouder(s) • Medewerker maakt zelf een afspraak bij OCMW voor de ouder(s) <p>Medewerker maakt afspraak met het OCMW en gaat zelf mee met ouder(s)</p>	

Taak	Kinderopvang	OCMW	Andere (bv. lokaal loket kinderopvang)	Hoe?	Binnen welke termijn?
Opvolging doorstroom ouder(s)		x		OCMW belt dag voor afspraak naar ouder(s) ter herinnering aan afspraak.	
Informereren over wat kinderopvang inhoudt		x		Via interne procedure OCMW (voeg procedure toe in bijlage)	
Informereren over inkomenstarief, individueel verminderd tarief OCMW-tarief		x		Via OCMW-beslissing	

Bijlage 3

Fase 5 - collectieve actiefiche

Thema	Concrete acties	Planning	Wie volgt dit op?